SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Lausunto valtioneuvoston selonteosta keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3, VNS 9/2025)

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunnon.

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

Selonteossa biokaasun mahdollisuudet on tunnistettu erityisesti maataloussektorin yhteydessä, mikä on myönteistä. Biokaasulla on kuitenkin merkittävää päästövähennyspotentiaalia myös muilla taakanjakosektorin osa-alueilla, kuten liikenteessä ja jätehuollossa, mitä selonteossa ei vielä riittävästi kirkasteta. Myös työkoneissa voitaisiin hyödyntää biometaania nykyistä enemmän.

SBB korostaa, että biokaasuinvestointeja tulee vauhdittaa Suomessa. Biokaasun tuotannon kasvattaminen edellyttää riittäviä ja monipuolisia investointitukimahdollisuuksia. Näiden tulee kattaa paitsi maatalouden rahoituskehykset ja CAP-ohjelma, myös teollisuuspoliittiset investointituet työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Biokaasun edistäminen edellyttää tiivistä ja tavoitteellista yhteistyötä eri ministeriöiden välillä ja tämän yhteistyön koordinointia (MMM, TEM, YM, VM, LVM).

Esitämme edelleen konkreettisena toimenpiteenä, että kotimaisen biokaasun tuotannon ja käytön edistämistä vauhditetaan kattavalla kansallisella ohjelmalla ja määrällisellä tavoitteen asetannalla. Suomi on yksi harvoista EU-maista, joka ei ole asettanut biokaasun tuotantoon tai käyttöön liittyvää kansallista tavoitetta. Tämä heikentää investointivarmuutta ja hidastaa päästövähennysten toteutumista.

Liikenne

SBB:n arvion mukaan selonteossa esitetyt liikenteen uudet politiikkatoimet ovat kannatettavia, mutta edelleen suhteellisen kevyitä. Liikennebiokaasun käyttöä voidaan edistää kustannustehokkaasti raskaiden ajoneuvojen hankintatuilla ja jakeluinfratuilla, ja nämä ovat perusteltuja ohjauskeinoja.

Pidämme tärkeänä, että rahoitustarpeita koskevassa liitteessä on huomioitu kuorma-autojen hankintatukien rahoitustarve (7,5 milj. euroa/v). Hankintatukien määrärahoista ei

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

ole kuitenkaan hallituksen päätöstä tai varausta budjetissa, vaikka toimenpiteen pitäisi alkaa vuonna 2026. Kyseessä on kohtuullisen edullinen ja kustannustehokas toimenpide ja rahoituksesta tulisi tehdä päätökset mahdollisimman pian. Ennakoitavuus on keskeinen edellytys sille, että toimenpiteet tukevat myös alueellisen jakeluinfrastruktuurin kehittymistä ja uusien tuotantolaitosinvestointien käynnistymistä.

Kannatamme edelleen konversiotuen käyttöönottoa olemassa olevan ajoneuvokannan muuttamiseksi vähäpäästöiseksi. Olemassa oleva paineistetun kaasun jakeluinfra mahdollistaa kaasukäyttöisten ajoneuvojen laajemman hyödyntämisen. Pidämme tärkeänä, että biometaanin paremman saatavuuden varmistamiseksi julkisen jakeluinfran rakentamisen tukemista jatketaan vähintään 10 miljoonalla eurolla vuodessa ja että tuki kohdistetaan selkeästi myös metaanille. Tämä hyödyttää sekä biometaania että synteettistä metaania.

SBB pitää ongelmallisena, että liikenteen päästövähennystoimenpidekokonaisuus sisältää edelleen merkittäviä epävarmuuksia. Jakeluvelvoitteen kehitys, ETS2:n käyttöönotto ja fossiilisia polttoaineita koskevat veroratkaisut muodostavat kokonaisuuden, joka vaikeuttaa investointipäätösten tekemistä. Kansallisen biokaasutavoitteen asettaminen voisi osaltaan hälventää epävarmuuksia ja käynnistää investointeja eri puolille Suomea. Epävarmuus biometaanin tulevaisuuden hinnoittelussa, mihin vaikuttavat muutoksissa olevat ohjauskeinot (verotus, jakeluvelvoite, pääsökauppa), heikentää kuljetusyritysten kiinnostusta investoida vaihtoehtoisiin käyttövoimiin. Tieliikenteen päästövähennystoimien kunnianhimon taso on epäselvä, eikä ole selvyyttä, kannattaako kuljetusyrityksen satsata vähäpäästöiseen kalustoon. Erityisesti suurten kasvukeskusten ulkopuolella on edelleen muna-kana-ilmiö – tuleeko ensin jakeluasema, tuotantolaitos vai ajoneuvot.

Maatalous

SBB pitää erittäin tärkeänä ja perusteltuna, että maataloussektorilla tunnistetuista politiikkatoimista ensisijaisiksi nostetaan biokaasun tuotannon ja käytön edistäminen sekä ravinteiden kierrätyksen tukeminen. Selonteossa ei kuitenkaan edelleenkään avata konkreettisesti, mitä ravinteiden kierrätyksen tukemisella tarkoitetaan käytännössä.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Yleisesti peräänkuulutamme tunnistettujen toimenpiteiden määrätietoista toimeenpanoa. Ilman selkeitä toimenpiteitä, aikatauluja, määrärahoja ja vastuutahoja maatalouden ilmastotoimet jäävät tehottomiksi. Maatalouden ilmastotoimia ei voida toteuttaa yksinomaan CAP:n piirissä, vaan rahoitusmahdollisuuksia tulee tarkastella laajemmin EU- ja kansallisella tasolla.

On olennaista, että myös tuleva CAP-ohjelmakausi luo konkreettisia kannustimia biokaasun ja ravinteiden kierrätyksen edistämiseen. Nykyinen CAP mahdollistaa nämä toimet, mutta ei aktiivisesti ohjaa niihin. Esimerkiksi ympäristökorvausjärjestelmän nykyiset vaatimustasot ovat liian matalia ohjatakseen tiloja laajempiin rakenteellisiin muutoksiin.

Kotieläintuotannon lantaan liittyvä päästövähennyspotentiaali on edelleen suurelta osin hyödyntämättä. Suomessa syntyy vuosittain noin 15 miljoonaa tonnia lantaa, jonka käsittelystä aiheutuu noin 0,7 Mt CO_2-ekv päästöjä taakanjakosektorilla. Biokaasulaitoksissa tapahtuva lannankäsittely voi vähentää näitä päästöjä yli kolmanneksella. Kansallisen biokaasutavoitteen asettaminen loisi edellytykset tämän potentiaalin systemaattiselle hyödyntämiselle. Lannan hyödyntämisen lisäksi tulisi kiinnittää huomiota myös maatalouden kasvibiomassoihin, kuten ylijäämänurmeen ja olkeen.

Biokaasun tuotanto on tällä hetkellä ainoa teollisessa mittakaavassa toimiva teknologia, joka mahdollistaa samanaikaisesti uusiutuvan kaasun tuotannon ja ravinteiden kierrätyksen. Tämä monihyötyisyys on erityisen merkittävä päästövähennysten näkökulmasta, eikä sitä tule ohittaa ravinnekierron tukimuotoja suunniteltaessa.

Selonteossa todetaan, että orgaanisten maanparannusaineiden ja kierrätyslannoitteiden ilmastovaikutuksia ei tunnisteta riittävästi. Tästä huolimatta niiden potentiaali korvata mineraalilannoitteita on merkittävä. Kierrätyslannoitteet ja maanparannusaineet tulisi tunnistaa osaksi vähähiilisiä tuotantoketjuja, ja niiden vaikutusten arvioimiseksi on kehitettävä tarkempia ja verifioituja laskentasääntöjä, jotka mahdollistavat päästövähennysten luotettavan osoittamisen ja vertailun.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Jätehuolto

SBB pitää myönteisenä, että jätteenpolttoa tarkastellaan selonteossa osana jätehuoltosektorin ilmastokokonaisuutta. Samalla korostamme, että kierrätyksen edistäminen ja biojätteiden materiaalihyödyntäminen tulee olla jätepolitiikan ensisijainen lähtökohta. Tuoreiden jätetilastojen mukaan Suomessa yhdyskuntajätteistä yli puolet ohjautui edelleen jätteenpolttoon vuonna 2024.

Puhtaan energian Suomen kärkihankkeiden tukea hiilidioksidin talteenotolle koskevien linjausten osalta pidämme tärkeänä, ettei synny kannustimia biojätteen tai muun orgaanisen jätteen polttamiseen. Jätelainsäädännön mukaisesti biojätteet tulee erilliskerätä ja kierrättää, ja ilmastopolitiikan tulee tukea tätä periaatetta.

Muut poikkisektorit ja jakeluvelvoitteen joustomekanismi

Biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen joustomekanismi on periaatteessa yhteneväinen EU:n hiilenpoistosertifiointikehyksen kanssa, mutta sen vaikuttavuuteen liittyy edelleen merkittäviä epävarmuuksia. SBB katsoo, että joustomekanismia tulisi kehittää konkreettiseksi työkaluksi, joka tuottaa todellisia ja todennettavia päästövähennyksiä.

Joustomekanismia voitaisiin hyödyntää esimerkiksi biokaasun käytössä työkoneissa, kaatopaikkakaasujen energiana hyödyntämisessä sekä biogeenisen hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämisessä. Erityisesti biometaanin tuotannon yhteydessä syntyvän biogeenisen hiilidioksidin talteenotto on teknisesti toteutettavissa kustannustehokkaasti ja nopealla aikataululla, mutta edellyttää taloudellisia kannustimia ja selkeää sääntelykehystä.

Lisätiedot

Hannes Torppa
Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
+358 40 8200 384 | hannes.torppa@biokierto.fi